

18.05.2022

Ärende/24

§ 127

Ledamoten Arja Karhuvaaras motion om anställning av fysioterapeuter till skolhälsovården

HEL 2021-014040 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade bordlägga ärendet förslag av ordföranden.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Suvi Rämö, förvaltningsexpert, telefon: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Arja Karhuvaara och 17 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden anställer fysioterapeuter till skolhälsovården och genomför utvecklings- och konsekvensanalys av verksamheten i samarbete med universitetet och yrkeshögskolor.

Enligt stadsstrategin 2021–2025 uppmuntras varje helsingforsare oavsett ålder att röra på sig, utan onödiga hinder. Motion ingår i varje dag i småbarnspedagogiken, skolgången och studierna.

Det är viktigt att man har lyft fram utvecklingen av barns och ungas motoriska färdigheter, ökad fysisk aktivitet, viktkontroll och förebyggande av sjukdomar i stöd- och rörelseorganen. Det är mycket viktigt att öka den fysiska aktiviteten i alla åldersgrupper.

Social- och hälsovårdsnämnden anser i sitt utlåtande att en yrkesgrupp inte kan lösa oron som gäller den fysiska hälsan och den försämrade konditionen och därför tillstyrker nämnden inte förslaget om att anställa fysioterapeuter till skolhälsovården. Dessutom anser social- och hälso-

18.05.2022

Ärende/24

vårdsnämnden att det är viktigt att fysioterapitjänsterna är tillgängliga jämlikt för alla helsingforsbor.

Hälso- och välfärdsproblem med anknytning till barns och ungas fysiska aktivitet har beaktats i serviceinnehållen för barnfamiljer, kund- och vårdanvisningarna samt samarbetsstrukturerna vid social- och hälsovården. Barn och unga hänvisas till de tjänster som de behöver av skolhälsovården eller övriga aktörer inom hälsovården i enlighet med en servicemodell med låg tröskel avsedd för skolelever. Skolhälsovården samarbetar med fysioterapeuter för att stöda välbefinnandet bland barn och unga. Fungerande remisspraxis har skapats för samarbete mellan skolhälsovården och fysioterapin och samarbetet utvecklas regelbundet bland annat på årliga samarbetsmöten.

Enligt fostrans- och utbildningsnämnden kan man genom att erbjuda fysioterapitjänster som en del av de hälso- och välfärdstjänster som social- och hälsovårdsväsendet ordnar säkerställa att tjänsterna är jämlikt tillgängliga för alla helsingforsbor.

I fostrans- och utbildningssektorns tjänster förebyggs problem som orsakas av låg fysisk aktivitet bland barn och unga. Motion bland barn och unga främjas genom att utveckla verksamhetsmiljöerna och verksamhetskulturen vid småbarnspedagogikens enheter, skolor och läroanstalter. Verksamheten syftar på att påverka familjernas fysiska aktivitet och hälsobeteende. Dessutom uppföljer fostrans- och utbildningssektorn upp barns och ungas fysiska aktivitet och välfärd genom regelbundna Move!-mätningar bland eleverna i årskurserna 5 och 8.

Av fostrans- och utbildningsnämndens utlåtande, som ingår i beslutshistorian, framgår sektorns mångsidiga åtgärder och program för att stöda barns och ungas fysiska aktivitet inom småbarnspedagogiken, i den grundläggande utbildningen och på andra stadiet. Alla grundskolor i Helsingfors är bland annat med i Finlandsmodellen för hobbyverksamhet som erbjuder flera sportsliga hobbyer för barn och unga.

Arbetet för att främja barns och ungas fysiska aktivitet och välfärd samt det mångsidiga förebyggande arbetet fortsätter i form av multiprofessionellt samarbete mellan social- och hälsovårdssektorn, kultur- och fritidssektorn samt fostrans- och utbildningssektorn. Främjandet av rörligheten fortsätter också som en del av stadens välfärdsplan (2021–2025) i vilken rörligheten är en av planens sex kärnområden.

Med hänvisning till det som nämns ovan är det inte ändamålsenligt att anställa fysioterapeuter som en del av skolhälsovården.

Fostrans- och utbildningsnämnden och social- och hälsovårdsnämnden har gett utlåtande i ärendet. Svaret stämmer överens med utlåtandena.

18.05.2022

Ärende/24

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Suvi Rämö, förvaltningsexpert, telefon: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 02.05.2022 § 318

HEL 2021-014040 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 08.03.2022 § 57

HEL 2021-014040 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle Arja Karhuvaaran valtuustoaloitteesta fysioterapeuttien palkkaamisesta osaksi kouluterveydenhuoltoa ja toiminnan kehittämis- ja vaikuttavuustutkimuksen tekemisestä yhdessä yliopiston tai/ja ammattikorkeakoulujen kanssa seuraavan lausunnon:

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan palveluissa puututaan ennaltaehkäisevästi lasten ja nuorten vähäisestä liikkumisesta johtuviin ongelmiin. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä tuki- ja liikuntaelinvaivojen ehkäisemisen näkökulmasta liikkumisen lisääminen kaikissa ikäryhmissä on erittäin tärkeää. Tätä edistetään kehittämällä toimintaympäristöjä ja -kulttuuria varhaiskasvatuksen yksiköissä, kouluissa ja oppilaitoksissa. Toiminnoilla pyritään vaikuttamaan myös perheiden liikkumiseen sekä terveystyöskäytymiseen. Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei kannata aloitetta, koska fysioterapiapalvelut osana terveys- ja hyvinvointipalveluja takaavat, että ne ovat tasapuolisesti saatavilla kaikille helsinkiläisille. Lapset ja nuoret ohjautuvat tarvitsemiinsa palveluihin kouluterveydenhuollon tai muiden terveydenhuollon toimijoiden kautta.

Lasten ja nuorten säännöllistä ja päivittäistä liikkumista pyritään edistämään monipuolisesti koko kaupungissa. Liikkumisen edistäminen on kirjattu Helsingin kaupunkistrategiaan 2021-2025 (kaupunginvaltuusto 13.10.2021, § 293), jonka mukaan liikkuminen sisältyy jokaiseen varhaiskasvatus-, koulu- ja opiskelupäivään. Liikkumista edistetään myös osana kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa (2022-2025), jossa liikkumisen lisäksi yhtenä painopistealueena on terveelliset elintavat. Toteutettuja toimenpiteitä arvioidaan ja kehitetään eri mittareiden ja tutkimusten avulla.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimintaa ohjaa opetussuunnitelmat. Varhaiskasvatuksen suunnitelmaan sisältyy liikkumiseen, ruokakasvatukseen, terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tavoitteita. Liikkumistaitojen edistäminen on kirjattu selkeästi perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelmien sisältöihin. Liikunnanopetuksen avulla tuetaan opiskelijaa vastuulliseen omasta fyysisestä aktiivisuudesta ja toimintaja opiskelukyvystä huolehtimiseen sekä istuvan elämäntavan vähentämiseen. Ammatillisessa koulutuksessa työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen on pakollinen tutkinnon osa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala panostaa erityisesti pienten lasten ja lapsiperheiden mahdollisuuksiin liikkua. Liikkuminen on sisällytetty Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaan ja Helsingin leikkipuistojen toimintasuunnitelmiin. Kaikki varhaiskasvatusyksiköt ovat liittyneet kansalliseen Liikkuva varhaiskasvatus –ohjelmaan, jonka avulla on koulutettu tuhansia varhaiskasvattajia liikkumisen edistämiseen. Liikunta- ja palvelut järjestävät Liikunta- ja Perhehulinoita, joissa perheet voivat liikkua omatoimisesti omalla asuinalueellaan. Varhaiskasvattajien on mahdollista konsultoida fysioterapeutteja, mikäli lapsella on haasteita motorisissa perustaidoissa tai oman toiminnan ohjauksessa.

Perusopetuksessa kaikki kaupungin koulut ovat rekisteröityneet valtakunnalliseen Liikkuva koulu –ohjelmaan, jonka tavoitteena on oppilaiden osallistaminen, liikkumisen lisääminen, istumisen vähentäminen sekä liikunnallista harrastustoimintaa tarjoavien koulujen osuuden lisääminen. Liikkuminen on kirjattu myös lukuvuonna 2021–2022 koulujen toimintasuunnitelmiin osaksi hyvinvoinnin osa-alueita. Vuosien 2020 ja 2021 aikana kaikki 7–12-vuotiaille suunnattu EasySport ja 13–17 -vuotiaille suunnattu FunAction -toiminta muutettiin maksuttomaksi, ja EasySportin soveltavan liikunnan toimintaa lisättiin merkittävästi. Helsingin kaikki peruskoulut ovat mukana Harrastamisen Suomen mallin mukaisessa toiminnassa, joka tarjoaa useita liikunnallisia harrastuslajeja.

Toinen aste tukee nuorten liikkumista ja hyvinvointia valtakunnallinen Liikkuva opiskelu -ohjelmalla, jossa on mukana koko Stadin ammatti- ja aikuisopisto sekä kaikki Helsingin kaupungin lukiot. Stadin ammatti- ja aikuisopistossa on otettu käyttöön Saku ry:n työkykypassi, joka vahvistaa ammattiin opiskelevan työkyky- ja hyvinvointitaitoja. Kaupungin matalan kynnyksen liikuntatarjonnasta toisen asteen opiskelijat voivat osallistua joko 13–17-vuotiaille suunnattuun FunAction-liikuntaan tai 18–29-vuotiaille suunnattuun NYT-liikuntaan, jossa tarjotaan myös henkilökohtaista liikuntaneuvontaa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla arvioidaan lasten ja nuorten fyysistä toimintakykyä säännöllisesti. Tässä käytetään apuna 5.- ja 8.-luokalla toteutettavia Move!-mittauksia, jotka mahdollistavat ennaltaehkäisevän otteen lasten ja nuorten toimintakyvyn edistämisessä. Mittausten antama informaatio toimii herätteenä lapsen tai nuoren ohjaamiseen kouluterveydenhuollon palvelujen piiriin. Toimintaa kehitetään yhteistyössä perusopetuksen, kouluterveydenhuollon, oppilashuollon, liikuntapalveluiden ja nuorisopalveluiden edustajien kanssa.

Liikkumattomuuteen ja terveyskäyttäytymiseen puututaan myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa, esimerkiksi terveystarkastusten avulla. Terveystarkastaja kartoittaa lapsen ja perheen hyvinvointiin ja terveystottumuksiin liittyviä kysymyksiä ja ohjaa liikunnallista elämäntapaa tukevien toimintojen pariin. Yläkouluikäisille nuorille on tarjolla tukea liikunnalliseen elämäntapaan liikuntaneuvonnan muodossa (kouluPT-toiminta). Myös alakoululaisille tarkoitetut vuoden mittaiset EasySport startit, painonhallinnan vertaistukiryhmät on tarkoitus käynnistää uudelleen vuonna 2022. Lisäksi koulussa toimivien ammattilaisten on mahdollista ohjata oppilaita fysioterapiaan neuvonta- ja ohjauskäynnille.

Aloitteessa esitetään, että kaupunki palkkaa fysioterapeutteja osaksi kouluterveydenhuoltoa ja toiminnan kehittämis- ja vaikuttavuustutkimuksen tekemisestä yhdessä yliopiston tai/ja ammattikorkeakoulujen

18.05.2022

Ärende/24

kanssa. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että lasten ja nuorten fysioterapia on sosiaali- ja terveystoimen tuottama palvelu, johon ohjautetaan pääsääntöisesti terveydenhuollon toimijoiden suosituksesta. Fysioterapeuttien palkkaaminen osaksi kouluterveydenhuoltoa on näin ollen sosiaali- ja terveystoimialan vastuulla. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala seuraa lasten ja nuorten liikkumista ja hyvinvointia. Toiminnoissa tehdään monipuolista ennaltaehkäisevää työtä yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimialan, kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sekä korkeakoulujen kanssa. Fysioterapeuttien työskentely päiväkotien, koulujen ja oppilaitoksen arjessa ei välttämättä tuota nykyistä parempia tuloksia lasten ja nuorten liikkumisessa ja terveydessä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2022 ei ole varauduttu aloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin. Sosiaali- ja terveystoimiala päättää omien määrärahojensa kohdentamisesta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Mari Kontio, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 73363
mari.kontio2(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 01.03.2022 § 40

HEL 2021-014040 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Arja Karhuvaaran ja 17 muun valtuutetun fysioterapeuttien palkkaamista osaksi kouluterveydenhuoltoa koskevasta valtuustoaloitteesta seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa esitetään, että Helsinki palkkaa fysioterapeutteja osaksi kouluterveydenhuoltoa ja tekee yliopiston ja/tai ammattikorkeakoulun kanssa toiminnan kehittämis- ja vaikuttavuustutkimusta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta ei esitä fysioterapeuttien palkkaamista osaksi kouluterveydenhuoltoa. Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että lasten ja nuorten liikkumiseen liittyviä terveyden ja hyvinvoinnin ongelmia on huomioitu sosiaali- ja terveystoimen lapsiperheiden palvelujen sisällöissä, asiakas- ja hoito-ohjeissa sekä yhteistyörakenteissa. Kouluterveydenhuolto tekee yhteistyötä fysioterapian kanssa lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi.

Sosiaali- ja terveystoimialalla jatketaan koululaisten liikkumisen edistämistä yhteistyössä muiden toimialojen kanssa. Helsinki toteutti

18.05.2022

Ärende/24

valtuustokaudella 2017–2021 kärkihankkeenaan liikkumisohjelmaa, jonka toimenpideohjelmaan kaupungin eri toimialat suunnittelivat omat liikkumisen lisäämisen toimenpiteensä. Liikkumisohjelman tavoitteena oli integroida liikkumisen edistäminen osaksi kaupungin perustoimintaa.

Kaupunkiin perustettiin vuoden 2019 lopulla toimialojen yhteinen Move!-mittausten ohjausryhmä. Osana Move!-mittausten palveluketjua yläkouluikäisillä nuorilla on mahdollisuus osallistua kaupungin liikuntapalvelujen toteuttamaan KoulupT-toimintaan, jossa annetaan tukea ja ohjausta liikunnalliseen elämäntapaan. Vuosille 2022–2023 toiminnalle on myönnetty koronaelpymisrahoitusta, jolla toimintaa laajennetaan koskemaan kaikkia kaupungin yläkouluja.

Lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia peruskouluissa on lisätty Helsingin harrastamisen mallin sekä EasySport- ja FunAction-toimintojen puitteissa. Liikkumisohjelman toimenpiteet on kuvattu tarkemmin liikkumisvahdissa: [Helsingin liikkumisvahti](#).

Liikkumisen edistäminen jatkuu osana kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa (2021–2025), jossa liikkuminen on yksi kuudesta suunnitelman painopistealueesta.

Kouluterveydenhuolto

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan kouluterveydenhuollon perustehtävänä on tukea jokaisen koululaisen mahdollisimman hyvää kasvua ja kehitystä, vahvistaa oppimisen ja terveen aikuisuuden edellytyksiä sekä ehkäistä syrjäytymistä.

Kouluterveydenhuollossa seurataan lapsen kasvua ja kehitystä vuosittaisilla terveystarkastuksilla. Oppilaiden vanhemmat kutsutaan laajoihin terveystarkastuksiin, joissa kartoitetaan lapsen ja perheen hyvinvointiin ja terveystottumuksiin liittyviä kysymyksiä, kuten liikuntaa, ruutuaikaa, nukkumista ja ravitsemusta. Ryhti- ja asentovirheisiin puututaan varhaisessa vaiheessa. Lapsille ja nuorille annetaan oman terveyden tukemiseen liittyvää terveysneuvontaa sekä ennaltaehkäisevästi ohjataan muun muassa ergonomisiin työskentelyasentoihin. Tarvittaessa lapselle tehdään yksilöllinen hyvinvointi- ja terveystarkastus. Lasten ja perheiden kanssa toimivien ammattilaisten sekä koulun oppilashuolto-ryhmien toimijoiden on mahdollista ohjata lapsi fysioterapiaan kertaluonteiselle neuvonta- ja ohjauskäynnille kouluikäisten matalan kynnyksen palvelumallin mukaisesti.

Fysioterapia

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimiala järjestää lasten ja nuorten fysioterapiapalvelut 0–16-vuotiaille helsinkiläisille. Lasten ja nuorten

fysioterapiapalveluja tarjotaan perhekeskuksissa ja keskitetyissä fysioterapian toimipisteissä. Helsingissä perhekeskuksissa toimii 14 fysioterapeuttia, jotka ottavat vastaan alakouluikäisiä lapsia.

Vuoden 2021 aikana kuukausittain noin 50 alle 16-vuotiasta lasta ja nuorta on saanut lähetteen fysioterapiaan joko perhekeskuksiin tai fysioterapian keskitettyihin toimipisteisiin. Tammikuussa 2022 keskimääräinen jonotusaika, eli kolmas vapaa aika perhekeskusten fysioterapiapalveluihin oli 16 vuorokautta. Tämä tarkoittaa sujuvaa fysioterapiaan pääsyä.

Lasten ja nuorten fysioterapia on motorisen kehityksen sekä liikkumista ja toimintakyvyn arviointia ja kuntoutusta. Kouluterveydenhoitaja tai muu terveydenhuollon toimija ohjaa lapsen fysioterapeutin vastaanotolle, mikäli havaitsee siihen tarvetta. Arvioinnin pohjalta suunnitellaan tarvittavat terapiatoimenpiteet, kotiharjoitteluohjeet sekä edistymisen seuranta yhteistyössä lapsen, vanhempien sekä lähiverkoston kanssa. Koululaisten fysioterapia toteutuu perhekeskuksissa, mutta voi tarvittaessa jalkautua myös kouluille. Sekä kouluterveydenhuolto että fysioterapia ovat maksuttomia.

Fysioterapiapalvelut ovat kaikkien helsinkiläisten käytettävissä. Kouluterveydenhuollon sekä fysioterapian yhteistyölle on luotu toimivat lähetekäytännöt ja yhteistyötä kehitetään säännöllisesti muun muassa vuosittaisissa yhteistyökokouksissa.

Yhteenveto

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että lasten ja nuorten motoristen taitojen kehittyminen, liikunnan lisääminen, painonhallinta sekä tuki- ja liikuntaelinvaivojen ennaltaehkäisy on nostettu esille. Lautakunta ei katso, että yksi ammattiryhmä voisi ratkaista fyysiseen terveyteen ja yleiskunnon heikkenemiseen liittyvää huolta, eikä sen vuoksi tue aloitteessa esitettyä fysioterapeuttien liittämistä osaksi kouluterveydenhuoltoa. Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että fysioterapiapalvelut ovat tasapuolisesti kaikkien helsinkiläisten käytössä.

Sosiaali- ja terveystoimialan toimintasuunnitelman 2022 mukaan edistetään ehyiden ja sujuvien palveluketjujen rakentamista oman organisaation sisällä ja yli organisaatorajojen. Monialaista yhteistyötä sekä toimivia lähetekäytäntöjä kehitetään edelleen, jotta lapset ja nuoret ohjautuvat tarvitsemiinsa palveluihin. Koululaisten liikkumisen edistämistä jatketaan sosiaali- ja terveystoimialalla yhteistyössä muiden toimialojen kanssa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

18.05.2022

Ärende/24

Koululaisten fyysisen terveyden ja yleiskunnon heikkeneminen on kansanterveydellinen huoli. Heikko fyysinen toimintakyky muodostaa riskin lapsen terveydelle ja kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille ja voi johtaa haasteisiin myös oppimisessa. Lasten ja nuorten liikkumista sekä terveyden edistämistä tuetaan moniammatillisesti ja toimivien yhteistyökäytänteiden avulla oman organisaation sisällä ja yli organisaatio-rajoiden.

Fysioterapiapalvelut osana terveys- ja hyvinvointipalveluja ovat tasa-arvoisesti saatavilla kaikille helsinkiläisille. Lapset ja nuoret ohjautuvat tarvitsemiinsa palveluihin kouluterveydenhuollon tai muiden terveydenhuollon toimijoiden kautta kouluikäisten matalan kynnyksen palvelumallin mukaisesti.”

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Viivi Väänänen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42303
viivi.vaananen(a)hel.fi

Marianna Niemi-Korhonen, ylihoitaja, puhelin: 310 48355
marianna.niemi-korhonen(a)hel.fi

Katri Lagerblom, ylihoitaja, puhelin: 310 50223
katri.lagerblom(a)hel.fi